

IMPERATIV REINTEGRACIJE

DJECA POVRATNICI NA ZAPADNI BALKAN

Od 2012. godine 1.070 državljana zemalja Zapadnog Balkana putovalo je kako bi živjelo i borilo se na teritorijima pod kontrolom terorističkih organizacija u Siriji i Iraku. Među njima je bilo otprilike 200 maloljetnih osoba u trenutku odlaska. Tokom godina, državljani zemalja Zapadnog Balkana dobili su još mnogo više djece u područjima zahvaćenim sukobima u Siriji i Iraku. Do kraja 2019. godine otprilike 485 osoba vratilo se svojim kućama, što Zapadni Balkan čini regijom s najvećom koncentracijom povratnika iz Sirije i Iraka u Europi. Još stotine osoba, uglavnom maloljetnika, i dalje su zatočene u neizvjesnim uslovima u Siriji, s neizvjesnim izgledima za repatrijaciju. Brojne zemlje se bore s tim što učiniti s državljanima koji su otputovali kako bi živjeli i borili se u takozvanom „kalifatu“ Islamske države (IS). Međutim, iskustvo i razumijevanje onoga što olakšava djelotvorno angažiranje u radu s povratnicima iz Sirije, posebno s djecom povratnicima, u početnoj je fazi. U ovoj bilješci o politici daju se preporuke o načinima pristupa rehabilitaciji i reintegraciji (RiR) djece povratnika na Zapadnom Balkanu uz kombiniranje nove dobre prakse s vodećim načelima konvencija, međunarodnih ugovora i protokola koji se fokusiraju na prava djece.

Više informacija potražite: Adrian. Shtuni, [*Imperativ Reintegracije: Djeca Povratnici na Zapadni Balkan*](#), *The RESOLVE Network*, 2020.

PREPORUKE

Usvojite proaktivan i inkluzivan pristup više agencija, obavezujući se na dugoročnu strategiju za rehabilitaciju i reintegraciju. Organi vlasti trebali bi proaktivno ulagati u višeagencijska partnerstva i programe koji su fleksibilni, adekvatno finansijski podržani i inkluzivni uz rano integriranje civilnog društva u proces. Međunarodni donatori i specijalizirane agencije trebali bi osigurati dodatna sredstva i napore za razvoj kapaciteta u cilju rješavanja problema nedostatka resursa i stručnosti.

Dizajnirajte protokole za angažiranje prilagođene maloljetnim povratnicima, učinite ih javnim i decentralizirajte postupak implementacije gdje god je to moguće. Pristup uz angažiranje osmišljen u skladu s određenim potrebama maloljetnika vjerovatno će omogućiti učinkovitiji psihosocijalni oporavak i ubranu reintegraciju djece povratnika. Objavljivanje tih smjernica donijelo bi dodatnu transparentnost, odgovornost i podršku procesu.

Organizirajte rehabilitaciju i reintegraciju djece povratnika i pristupite joj kroz vizuru obrazovanja. Zbog razmatranja iz oblasti nacionalne sigurnosti, neki aspekti repatrijacije i rehabilitacije i reintegracije povratnika, posebno odraslih osoba, neizbježno su povezani s provođenjem zakona i krivično-pravnim postupcima. Međutim, za djecu su obrazovanje i stručno osposobljavanje neki od najvažnijih aspekata rehabilitacije i reintegracije jer nude put u novu budućnost, kao u programima reintegracije djece vojnika.

Podržite mjere koje daju prioritet najboljem interesu djece povratnika i najbržoj razumnoj rehabilitaciji i reintegraciji u glavne tokove društva. Pravosudne institucije trebale bi djelovati u skladu s međunarodnim pravom i važećim standardima u oblasti maloljetničkog pravosuđa. U slučajevima kad je krivično gonjenje djece mlađe od 18 godina opravdano, potrebno je u skladu s Konvencijom o pravima djeteta razmotriti alternative pritvaranju prije suđenja i slanju u zatvor.

Izvršite procjene rizika i potreba kako biste procijenili mentalnu dobrobit i nivo traume djece povratnika prije pružanja psihosocijalne podrške prilagođene individualnim potrebama. Djeca povratnici su bila izložena situacijama ekstremnog nasilja i u nekim su slučajevima možda pretrpjela ekstremno nasilje iz prve ruke. U drugim slučajevima su možda učestvovala u počinjenju nasilnih ekstremističkih djela. Agencije nadležne za javno zdravstvo trebale bi provoditi temeljite i periodične procjene kako bi svaki slučaj procijenile zasebno.

Provodite psihometrijske testove za procjenu intelektualnog razvoja djece povratnika kako bi se osiguralo valjano pozicioniranje u obrazovni sistem i pružila akademska pomoć po potrebi. Ti naponi vjerojatno biti učinkovitiji ako djeca ne budu institucionalizirana, ali dobivaju akademsko obrazovanje i psihološku pomoć kod kuće, možda putem mobilnih timova stručnjaka. To može pomoći u izbjegavanju osjećaja neadekvatnosti, stigme i potencijalne marginalizacije sve dok povratnicima boravak u novom socijalnom okruženju ne postane ugodniji.

RESOLVE NETWORK

Bolje istraživanje | Djelovanje na osnovu kvalitetnih informacija | Unaprijeđena politika o nasilnom ekstremizmu

www.resolvenet.org | [@resolvenet](https://twitter.com/resolvenet)

RESOLVE djeluje u sastavu Instituta za mir SAD uz naslanjanje na višedecenijsko naslijeđe Instituta na polju predanog angažmana u zajednicama pogođenim sukobom.